

СТАНОВИЩЕ

от проф. Елисавета Вълчинова-Чендова, д.н. (НБУ),
професионално направление 8.3 „Музикално и танцово изкуство“

за дисертационния труд на
РОСТИСЛАВА ВИКТОРОВНА ПАШКЕВИЧ

на тема

„Иновативен метод за преподаване на музика в музикално-театралната програма на Tshwane University of TECHNOLOGY – ЮАР“,
професионално направление 8.3 „Музикално и танцово изкуство“

1. Значимост на изследвания проблем в научно и научно-приложно отношение: Обект на дисертационния труд на Ростислава Викторовна Пашкевич, художественотворчески по характер, са организацията и образователните подходи при съвременното преподаване на музика в музикално-театралната програма в *Tshwane University of Technology* (TUT) – *Технологичен Университет Тсуане* (ТУТ), една от най-големите учебни институции в столицата на Южна Африка, Претория. Авторката, възпитаник на НМА „Проф. П. Владигеров“, работи вече 20 години в тази институция. Представената от нея цялостна програма, включваща и създадените от нея 9 учебни пособия, както и постигнатите художественотворчески резултати със студентите, са приноси и много интересен и успешен опит в търсенето днес на иновативни подходи за преподаване и професионално изграждане на младите хора в различна от традиционната академична среда. Базиран върху една конкретна образователна ситуация, текстът предлага модел, в който се съчетават

различни образователни практики, вкл. български. Изграден е въз основа на личния професионален опит, задълбочено проучване на световни образователни системи и същевременно на многостранен анализ на нивото на обучение в ТУТ и реалните възможности за осъществяване на поставените амбициозни идеи.

Както е обобщено и в автореферата: разработката се състои от увод, четири глави, заключение, литература и опис на приложения – общо 114 с. основен текст; цитираната литература включва 87 заглавия (4 на кирилица и 83 на латиница); творческият резултат, свързан с дисертационния труд, е *реге* мюзикълът „King inna de Jungle“ (приложение: DVD материал от последното шоу), както и 9 приложения към дисертационния труд – авторски учебни пособия.

2. Обоснованост на целите и задачите в дисертационния труд:

Като предмет на анализ авторката въвежда отделните програми и методи на обучение, които са въведени във връзка с нейната работа като преподавател, както и с подготовката на авторския мюзикъл „Кралят на джунглата“. Това определя и целите и задачите, които тя си поставя. Те са свързани аналитично с образователната методика и създаване на модел, който успешно ще изгради система от възможности за реализиране и на творческа дейност в обучението на студентите – а това има отношение и към бъдещата им реализация, съобразена с конкретната ситуация като съществуваща база и образователни традиции. Въвеждането на иновативни програми и методи е основано на събрана и проучена богата информация за учебните програми на утвърдени и водещи университети по света, които предлагат програма по музикален театър. Както посочва авторката, „въз основа на събраната информация е изградена *тест драйв* стратегия за подпомагане на студентите, за които четенето на музика е борба и непосилна задача да свържат музикалната нотация с музикалния звук“. Ще обърна специално внимание на още една специфика във въведения образователен модел –

етническата толерантност и интеграцията на различните етнически общности, интегриране на техните възможности и предпочитания в образователните подходи, което има и други хуманни измерения.

Дейността на докторантката е пионерска за ТУТ. Както тя посочва – и това е видно и от сайта на университета, това е първото изследване върху значението на образованието по музика като основа в Програмата по музикален театър в ТУТ, разработена от авторката като мюзикълна програма. За първи път в практиката на университета е направен опит за създаване на цялостна система, съобразена и с традициите, и същевременно съвременна и иновативна, с разработени учебни помаги за базовото тригодишно обучение. Работата ѝ е приносна за институцията, същевременно предлага подход, който може да бъде идейно използван и творчески претворен и от други педагози, работещи в чуждестранни образователни институции, също така и у нас.

3. Съответствие между избраната методология и методика на изследване и поставената цел и задачи на дисертационния труд: В текста успешно се преплитат и допълват различни аналитични подходи – музикалнотеоретичен и музикално-педагогически при анализа на програмите и методите на обучение, авторефлексивен при представянето на творческите резултати. Важен въпрос, който се разглежда на различни нива в дисертационния текст, е какви са ползите за студентите от такива методи на обучение при студенти на различна възраст. Структурата на текста е адекватна на поставените задачи. Разглеждането на политическата, културната и образователната ситуация и конкретно на отделните етапи и системи в образованието в Южна Африка като „един вечен диалог, реализиран в различни форми и в различни степени на хибридизация с течение на годините“ е необходимата изследователска опора, аргументираща целесъобразността на избраните подходи. Включването на експериментално обучение по пиано и на репертоар от мюзикъли е свързано

с изграждането на нотната грамотност и разширяването на музикалните възприятия на студентите. Авторката проследява своята музикалнообразователна система, като аргументира и конкретно описва всяка последователна стъпка и резултатите от нея. Вградените методи и музикални примери в учебните пособия са също авторски и са направени с конкретни дидактични цели. Включените световноизвестни мюзикъли са анотирани в текста.

4. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд:

В голяма степен наблюденията в дисертационния текст се опират на собствения опит на авторката. Тук е мястото специално да посоча, че Ростислава Пашкевич е изявен музикант – композитор, пианист, педагог. При нея много успешно се съчетават творческите и педагогическите подходи. В тази си дейност тя влага своя талант и любов към работата, към музикалната сцена и към младите хора. Режиьорските ѝ тетрадки и методическите ѝ пособия имат една крайна цел – реализация на музикалната сцена, която е възможна само с въведена цялостна организация на програмата и методите на обучение. Постановянето на мюзикъла „King inna de Jungle“ („Кралят на джуглата“), както и другите творчески изяви са резултатът на тази професионална и високохуманна дейност. Цитирам: „Създаденият иновативен метод за преподаване на музика в Програмата по Музикален Театър в ТУТ се реализира като нов систематизиран тригодишен курс на обучение. В основата за неговата реализация е и полученият авторски професионален опит от българското специализирано музикално обучение, което е необходимата основа и е адаптирано към конкретната учебна среда. В основата на този метод на обучение е съвместната работа между преподавателя и студентите – преподавателят формулира задачите и проблемите и в екип със студентите заедно откриват решенията“. Както посочих, в дисертационния текст авторефлексивно са анализирани и конкретните обучителни дейности, които въведеният метод

включва, проследени са етапите на работа и е анализиран завършеният творчески продукт, който е високо оценен от професионалната общност и критиката.

Посочени са ползите от тази изследователска и научно-приложна дейност: 9 учебни авторски помагала; 100% реализация на пазара на труда на завършилите студенти, обучавани по този метод; исторически анализ на състоянието на програмата по време на режима на апартейд и режима на пост – апартейд; въвеждане на иновативния метод на преподаване и нов метод за оценка на обучението; поставянето на първия в света *rege* мюзикъл „King inna de Jungle“; единствената програма в ТУТ, в която няма етнически и междурасов проблем.

Посочените 6 приноса реално обобщават направеното от авторката.

5. Публикации по темата на дисертационния труд: През периода на работата върху дисертационния труд авторката има 3 публикации в тематични специализирани научни сборници. Те съответстват и на етапите в работата върху дисертационния текст. Ще акцентирам и на участията ѝ с доклади в научни форуми (конференции, кръгли маси, семинари в ЮАР), които представят научни и научно-приложни резултати от текста. За тях свидетелстват програми, афиши и отзиви в печата и интернет, но не са издадени в специални сборници. На дейността на авторката са посветени рецензии в периодичния печат. Ще допълня извън дисертационния текст последните ѝ участия от т.г., които предстоят и засега са публично анонсирани: научен семинар, свързан с *rege* мюзикъла „Кралят на джунглата“ (ТУТ, 16.08.2018)¹ и Фестивал на изкуствата (26 – 27.09.2018)², който тя организира.

6. Като научен ръководител на докторантката изказвам своята висока оценка за нейната работа. Свидетел съм на изключителната ѝ

¹ <https://www.tut.ac.za/s-faculties/arts/Shared%20Documents/2018/Invitation-ARSS.pdf>

² <https://www.tut.ac.za/whats-on/events/event?NID=49>

професионална мотивираност, на амбицията ѝ да постигне като крайна цел на педагогическата ѝ дейност художествен резултат, който ще бъде стимул и за следващите генерации млади музиканти. Имайки предвид трудните условия, в които тя работи, Ростислава Пашкевич успява да интегрира млади хора от различни етнически общности, с различна възраст и образование, с различен менталитет. Чрез въведената съвременна иновативна система на музикално обучение постига нотно ограмотяване, изгражда музикални умения, които отвеждат младите хора на сцената в света на мюзикъла. Работата ѝ върху дисертационния труд успешно съчетава изследователските научни и научно-приложни подходи с художественотворческата дейност. В бъдеще, ако докторантката подготви текста си за издаване на английски език, би било добре да разшири текста с кратки стилови, естетически и музикално-драматургични анализи на включените мюзикълни заглавия, като се опре и на други авторитетни издания, посветени на съвременния музикален театър, те ще допълнят режисьорските и педагогическите ѝ наблюдения.

7. Заключение: Убедено предлагам на уважаемото НЖ да бъде присъдена на Ростислава Викторовна Пашкевич за дисертационния труд на тема „Иновативен метод за преподаване на музика в музикално-театралната програма на Tshwane University of TECHNOLOGY – ЮАР“, образователната и научната степен „доктор“, професионално направление 8.3 „Музикално и танцово изкуство.

София, 28 юли 2018

Подпис: